

nogen som helst Uret ved at hævde, at han i sin Forkyndelse er stærkt særpræget, og jeg tror heller ikke, man gør Menigheden derovre Uret ved at sige, at den er i nogen Grad særpræget efter den Forkyndelse, som den under sine Guds tjenester hører.

Men samtidig med denne fremadskridende Udvidelse af Forkyndelsesfriheden i den danske Folkekirke, den Udvidelse, som mange altsaa siger faktisk og praktisk er ubegrænset, har der indenfor Folkekirken hævet sig stærke Røster for, at der skal være en tilsvarende Ritualfrihed, saaledes at Menighederne hver indenfor sit Omraade faar Frihed til at indrette sig ved Daaben i Forstaaelse og Overensstemmelse med det Trosliv, der forkyndes fra Prædikestolen. Heroverfor maa jeg sige, at jeg tror ikke i Længden, det vil blive muligt ved nogen som helst Art af Magt, det være sig verdslig eller andre stærke Magtmidler fra Statens Side, at modsætte sig dette Krav; jeg siger udtrykkelig, naar Magten kommer fra Statens Side, lader det sig ikke gøre at modsætte sig Kravet om Ritualfrihed.

Jeg forstod ogsaa forleden Dag den højtærede Minister saaledes, at han hertil vilde sige: Ja, saaledes bør det ogsaa være, Forkyndelsen og Udøvelsen af de helligste Handlinger i Kirken skal være i Overensstemmelse med hinanden, men desværre er det jo ikke saaledes, thi Folkekirken har et grundlovbundet Forhold til Staten, der siger, at den skal være evangelisk-luthersk, og dette Forhold er jeg sat til at haandhæve, værne og værge om. Saaledes forstod jeg den højtærede Minister, og jeg kan give ham Medhold i, at Folkekirken i sit Forhold til Staten er bundet til det evangelisk-lutherske, det kan der formentlig ikke rejses nogen Strid om.

Men om en Menighed i Folkekirken stiller sig indenfor eller udenfor det evangelisk-lutherske, kan ikke prøves ved, om den søger at tilvejebringe Overensstemmelse mellem sin Forkyndelse og den Maade, hvorpaa den maa udføre sine Daabshandlinger; thi om denne Overensstemmelse skulde vi dog vel alle kunne blive enige, ligegyldigt hvilken Retning indenfor Folkekirken vi saa end tilhører, en saadan Overensstemmelse maa alle ærlige og sande Mennesker sige bør være til Stede. Nej, hvis det overhovedet er muligt at anstille

en Prøve paa, om en Menighed er indenfor eller udenfor det evangelisk-lutherske, maa denne Prøve anlægges overfor Menighedens Forkyndelse. Jeg skal ikke udtale mig om, hvorvidt det er muligt at anlægge denne Prøve, jeg ved godt, at der er dem, der vil sige, at det kan ikke lade sig gøre, men denne Strid, der kan bevæge sig ind paa meget udpræget teoretiske Omraader, tør jeg ikke indlade mig paa. Men har man, saaledes som mange mener, givet Forkyndelsen fri eller saa godt som fri, er intet vissere, end at dette Forhold før eller senere med logisk Nødvendighed vil trække Ritualfrihed med sig; thi vel kan man, som Luther betydede Kurfyrsterne, tvinge Kommunerne til at yde Bidrag til Broer og Veje, men man kan ikke tvinge Menighederne under Udøvelsen af deres helligste Handlinger til at fornægte det aandelige Liv, som der gennem Forkyndelsen er bibragt dem, og som de inderst inde bygger paa, lige saa lidt, som man kan tvinge dem til at bygge deres Trosliv op paa et Aandsindhold, som de ikke ejer. Det lader sig ikke gøre ved Magtmidler af nogen Art, det lader sig kun gøre ved at bibringe Menighederne det Aandsliv, som man ønsker de skal bygge deres Ritualer op paa, men det bliver Menighedens Sag.

Jeg kunde ønske videre om denne Sag at sige, at under den Forhandling, der er ført om Ryslingesagen, synes ærede foregaaende Talere at være gaaet ud fra, at det kun er Ryslinge Valgmenighed, der har udtalt Ønsket om en Ritualændring; men saaledes forholder det sig imidlertid slet ikke. Det er ikke saa længe siden, at en jydsk Sognepræst, endogsaa fra et saa autoritativt Sted som Præsteforeningens Blad, fremsatte Ønsket om en betydende Ændring i Daabsritualet. Vedkommende Sognepræst skriver derom bl. a.: „Folkekirken er vor gamle Moder, som vi omslutter med dobbelt Omhu og Kærlighed lige til hendes Død; men det kan ikke nægtes, at hun bærer noget tyndslidt Tøj, det er paa Tide at forny, og dertil hører vist Daabstilsørgselen.“ Og videre skriver vedkommende Præst: „Hvorfor skal de, som elsker Kirken trods hendes gamle Klædebon, idelig give Sekterne Vind i Sejlene ved Søndag efter Søndag at fremvise et sikkert saa tyndslidt Klæde, som